

**CIHM
Microfiche
Series
(Monographs)**

**ICMH
Collection de
microfiches
(monographies)**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1996

Technical and Bibliographic Notes / Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming are checked below.

- Coloured covers / Couverture de couleur
- Covers damaged / Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated / Couverture restaurée et/ou pelliculée
- Cover title missing / Le titre de couverture manque
- Coloured maps / Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black) / Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations / Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material / Relié avec d'autres documents
- Only edition available / Seule édition disponible
- Tight binding may cause shadows or distortion along interior margin / La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la distorsion le long de la marge intérieure.
- Blank leaves added during restorations may appear within the text. Whenever possible, these have been omitted from filming / Il se peut que certaines pages blanches ajoutées lors d'une restauration apparaissent dans le texte, mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont pas été filmées.
- Additional comments / Commentaires supplémentaires: Text in Ukrainian.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- Coloured pages / Pages de couleur
- Pages damaged / Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated / Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed / Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached / Pages détachées
- Showthrough / Transparence
- Quality of print varies / Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material / Comprend du matériel supplémentaire
- Pages wholly or partially obscured by errata slips, tissues, etc., have been refilmed to ensure the best possible image / Les pages totalement ou partiellement obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure, etc., ont été filmées à nouveau de façon à obtenir la meilleure image possible.
- Opposing pages with varying colouration or discolourations are filmed twice to ensure the best possible image / Les pages s'opposant ayant des colorations variables ou des décolorations sont filmées deux fois afin d'obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below /
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

	10x		14x		18x		22x		26x		30x	
							✓					
	12x		16x		20x		24x		28x		32x	

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

National Library of Canada

This title was microfilmed with the generous permission of the rights holder:

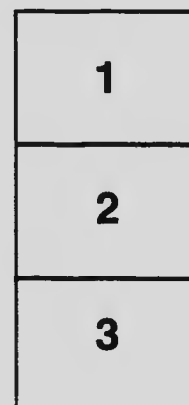
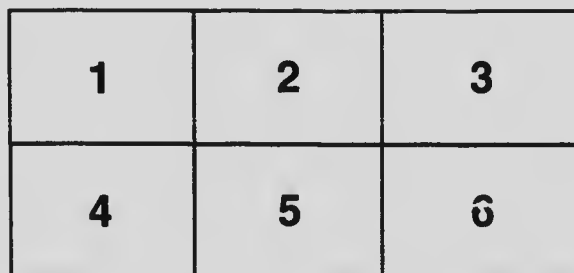
Raīna (Rae) Cunningham

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol → (meaning "CONTINUED"), or the symbol ▼ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L' exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Bibliothèque nationale du Canada

Ce titre a été microfilmé avec l'aimable autorisation du détenteur des droits:

Raīna (Rae) Cunningham

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

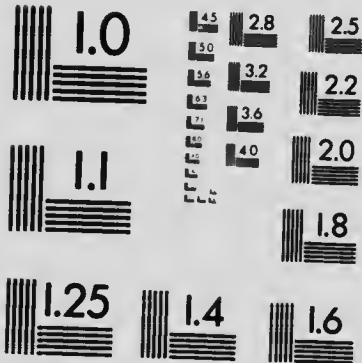
Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole → signifie "A SUIVRE", le symbole ▼ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

MICROCOPY RESOLUTION TEST CHART

(ANSI and ISO TEST CHART No. 2)

APPLIED IMAGE Inc

1653 East Main Street
Rochester, New York 14609 USA
(716) 482-0300 - Phone
(716) 288-596

ВИДАВНИЦТВО „ЧЕРВОНИЙ ПРАПОР“

ПАВЛО КРАТ

Візита „Червоної Дружини“

ОБРАЗ З РЕВО-
ЛЮЦІЙНИХ
РОЗРУХІВ НА
ПОЛТАВЩИНІ
В ЛІТІ 1906 року

Накладом М. Губицкого
1912.

Винніпег, Канада.

З Рускої Друкарні Я. Н. Крета Вінніпег.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД ВИДАВНИЦТВА 425 ALFRED AVE. WINNIPEG, MAN.

LIMO DRUG Co

SUCCESSORS TO ROGERS THE CHEMIST

803 Main St.**WINNIPEG. — MAN.****Дорогі Краяни!**

Богато приходить ся намому братови бідувати в Канаді, не знаючи ангаїської мови. Особливо хорому, котрого веїякі лихі люди лиш хочуть ошахрувати, а не помочи.

Наша довголітня практика в Европі і Америці, наш сталлий зріст людей, переконав нас, що слава є правдива, а пізнянє нашого іменнє є рчає каждому, що ліки від тим іменем єтї, добрі і нефальшовані.

Тому в веїяких випадках хороби пишїть до нас: по пораду, а ми маємо найліпших докторів і найліпші медицини: будьте певні, що будете задоволені.

Коли будете у Вінніпегу заходите до нас.

Пишїть по наш ВЕЛИКИЙ КАТАЛОГ, висенлаємо даром.

Опишїть нам вишу хоробу, а ми вам вишлемо потрібні вам медицини, зроблені під доглядом найліпшого доктора і хіміка.

Медицини висенлаємо поштою, або експресом і С. О. Д. (за послїлатою).

LIMO DRUG Co.**❖ НОВІСТЫ ❖****❖ НОВІСТЫ ❖**

Хто хоче дізнатись, як люди богатіють і в короткім часї роблять тисячі і мільони доларів, а також хто хоче дізнати ся, як стати незалежним чоловіком, забезпечити себе і свою родину від нужди на ціле жите, хай читас одну з найлучших газет в Канаді на рідній мові

„РОБОЧИЙ НАРОД“

Також, хто интересуєсь долею Мир. Січинського, чи єз тую газету, довідасєсь про все його жите НА ВОДІ. Гроші висенлаєте на адресу:

„ROBOTCHYJ NAROD“

BOX 3542, STA. B. ♦♦ WINNIPEG, MAN.

*Предплата на рік 1.50.**Піврік 75 ц.*

Ілляо Крат.

**„Візита
Червоної
Дружини.“**

PSB-05

R38

V5

C.2

(Авторське право застережено.)

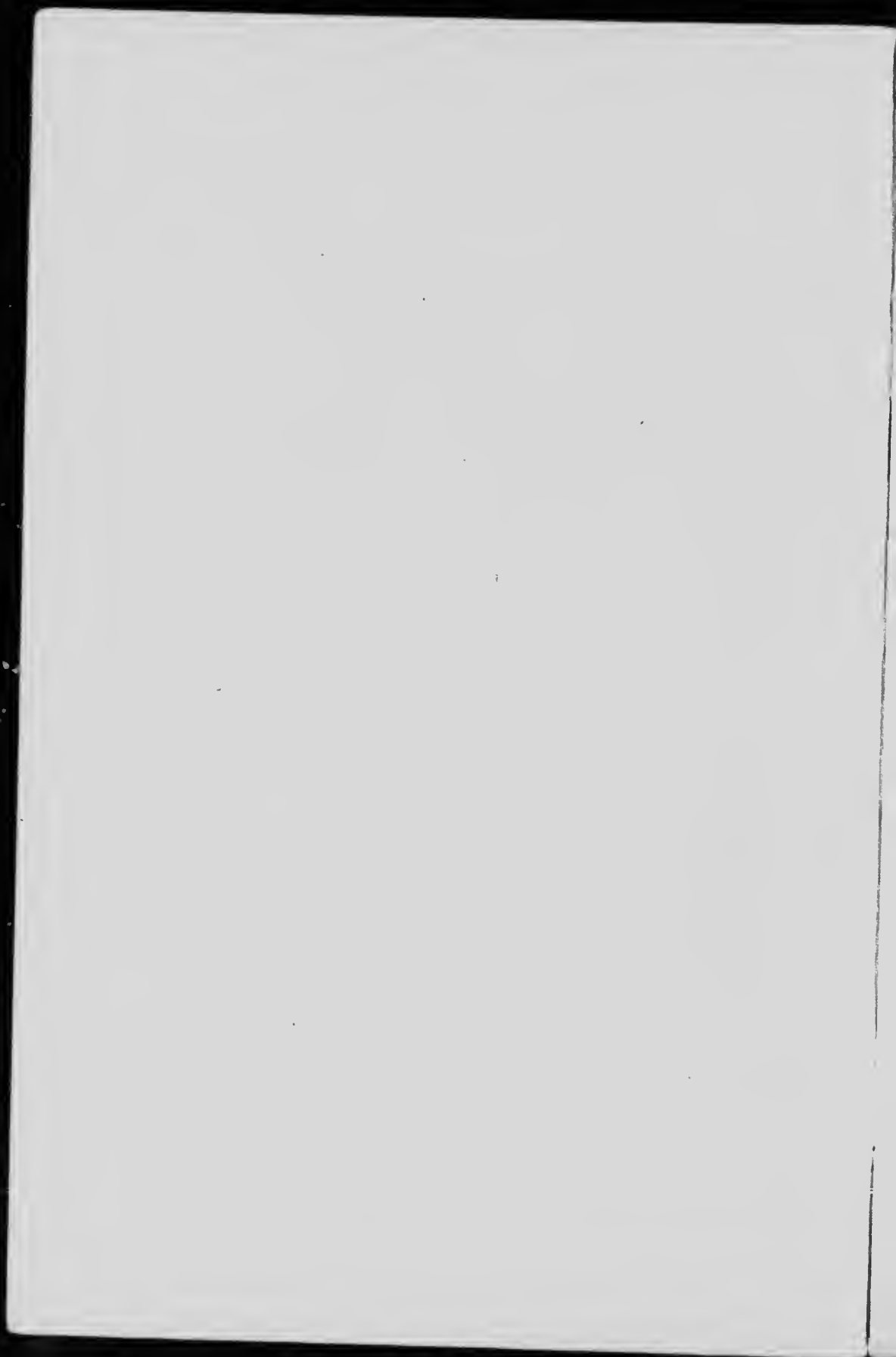
00410910

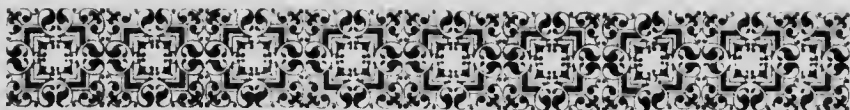

Панам.

Схаменіть ся, будьте люде,
Бо лихо вам буде:
Розкують ся незабаром
Заковані люде!
Настане день, заговоре
І Дніпро і гори,
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших!
Та не буде кому ратувати,
Віддирають ся брат брата
І дитини мати.
І дим змарою заступить
Сонце перед вами
І навіки проклинатесь
Своїми силами!

Т. Шевченко.

Наша ватра палала. Величезські її язики блили під чорне небо. Широкий, всіяний дрібним пісочком берег, білі напльові ліси, що збіглись до озера безкраєю громадою, простора затока, і мляве коливання хвиль — сонце дихало Винніпегського озера — все освічувала наша величезна ватра, сквдана з цілих смерекових колод, що вокинуло під час хуртогони озеро. А навкруги та вічна канадійська тиша, тиша пустелі. Темна ніч, і міряди комарів гудуть над головами.

Нас четверо „вільних робітників” сплують ся за-снути на зимнім піску коло огнища.

Геть, там сотки миль на полудне лишились Винніпег і „культура,” навкрули нас дика країна, якою знайшов її ще Картьє...

У Винніпегу страйколомн розбили в С. Р. К. Со. майстернях страйк, нас повигопили за те, що ми наважились збунтувати-сь, проти канадійського бога отця „Сіпіара,” от і волочимось по ветрах „свобідні як олені”, ніхто нам не забороняє голодувати, бідувати, а навіть і поздохати з голоду.

— „Ні, не заснемо!” підвів ся Каран: „наклаймо більший огонь”.

І ми стягаємо 20 футові колоди і вержемо в подумя — мов стодола горить.

Знов полягали...

А Каран сів і обіймив коліна руками, і його великі, блискучі очі втопились туди в пітьму, де чорна поверхня озера злила ся з темрявою неба.

— „Там Росія!..” зітхнув:

„Ні, ми у Росії не далиб так скебам розбити справу! кровю і руїнами, покутував би ворог!.. А формани та баци зазналиб де раки зимують!..

Ми мовчки згодили-сь.

— „Ех, а було колісь!..” усміхнув ся Каран.

— „Що? ештанав-сь хтось.

— „Що?.. перештанавсь. от едухайте!..” і дивлючись замрієними очима в далечінь, він почав малювати в нашій уяві образи з далекої батьківщини.

— „Літо 1906 року. Революція розбита. Скрізь від Варшави в далекий Сибір працюють шибенці. Сотки тисяч братів гниють в царській неволі. А зійшовше сонечко що-ранку лякаєть ся окровавлєних розстрілєних трупів, тих жовтих, сполотнілєх трупів.

Дідичі-поміщик, які ще минувої зими на-вколюшках цілували наші ноги, житя благаючи — тепер оскаженілі на чолі козацьких сотєнь та стражницьких банд огнем і мечем привєртають збунтованих мужиків під свої колінка.

Кожний панськїй двір став фортецею з гарматами, кулемєтами і козаками.

Богато нашого брата згинуло, богато в неволі, а ще більше зрадлило і порозбігалось знід червоної корєви...

Вовком, ночами по-за царинами, лугами та бєрєга-

ми хожу по Україні, здібаю-сь з тими, що ще на волі, і пече нас коло серця:

— Невже усе пропало? Невже народ, та сила безмежна, не ворухнеться, не зтрусить з себе могутньою рукою усю ту налиплиу комап вю?

— „Зелене широколисте гіля яворів, білі пахучі кетяги окації, жовті головки кукіль-баби, теплий пестячий дух весни і оксамитові килими високих трав.

Морем золотого проміння заляло майське ранішнє сонечко Ботанічний Садок, і дзвін з соток церков брєнить над Кїївом.

— „Знаєш, на radoшax, що я сеї весни кінчу гімназію, мама робить 28-го червня у нас в селі баль. Буде шляхта з трьох повітів. А ти будеш? будеш?“ обіщивши за шню, зазирає мені в очі Наталочка.

Ми сидемо на траві оточені з усіх боків рясними куцями барбарису, і окрім бога нас ніхто не бачить.

— „Ти все забувайш, хто я тепер такий...

— „Ой! мовчи... Я все не можу собі уявити — тебе такого хорошого, такого доброго, тебе можуть узяти і повісити?!

Її карі очі налили-сь слізьми, і вона припала мені на груди.

Здорове тіло її не знало біди, душа не знала горя — і навіщо ж ти з'вязуєш ся зі мною, на котрого полюють царські поєїнаки, мов за вовком, з котрим і бачити-сь можеш тільки межн куцями...

— „Ну, не сумуй, Наталочко, я теж буду у тебе на балю.“

— „Ні! Ні!“ стріннулася вона:

— „Ні, ради бога, не приходи!.. тебе вони зра-
дять! Вони так тебе ненавидять, так проблинають!..“

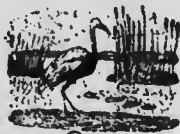
— „А ти нащо мене любиш? коли збунтований на-
род повстане, він відбере і твої маатки!“

— „Ой, колиб швидче та хвиля, я-б уже більше
не бояла-сь за тебе, мій єдиний маатку!..“

Акації були такі пахучі;

Майське сонечко — таке ясне;

А устонька дівочі — такі солодкі!..

— „Широкофотить Дніпро свої сині води, підми-
ває Каневські гори, доплива до Шевченкової могили,
будить старого Кобзаря:

— „Ветавай, брате! Виросли чайчичи сиротята, роз-
в'язали сь руки, вражою злою кровію ось-ось зачерво-
нію уся Україна!“

На дикім пісковім острові в зелених лозах та ще-
люгах зішшла ся „червова дружина“.

В сїраках і в сорочках, босі і в чобоятах, в шапках,
а ті і простоволосі; озброєні, хто чим спромі ся: в ду-
бельтівки, револьвери, солдатські рунвиші, а хто і без
нічого. Вчать ся вояцької муштри. Силу горують на
сплу.

З замученого, заголоднілого села вони зішлись,
мов з хреста зліті. Ось вберуть ся вони в сплу, зміц-
нять дух свій, а тоді, панове-ділчі, мужицький зава-
ляний гноєм чобіт ростопчить вану наперфумовану

культуру! Ви, теперішні панів-боги, під ножами спокутуєте гріхи свої і дідів ваших поганих!

Муштра скінчилась.

Посідали на човни. Вдарили веслами по прозорій блакеті Дніпровій, перлами-діянтами приснула з під них вода під золотим промінням веселого сонечка. З Низу біжить паровець. Розбуєстали червоні прапори на щоглах, і два десятки галяр, мов сполошений табун лебедів, полетіли по кришталевих хвилях.

„Годі терпіти! Годі стогнати!

Годі панам догаджати!...”

гримнуло з зоток уст, і розкотилось по Дніпрових горах.

Здивовані пасажирі дивлять ся з паровця і не розуміють що сталося.

Уже на ви плях мов кровію поналивались червоні ягоди; жовтаві грушкки обещали струнку грушу, заещніли сливи, рожевими личками усьміхають ся яблука, а великі круглі кавуни вигривають свої зелені боки на сонці межі золотими днями і високими соняшниками. Тополі шумлять над шляхом. Раннім ранком Дніпро мінить ся, мов веселкою, всіма кольорами дорогих оналів, і біла чайка скиглить над берегами.

Високі по шию жита вже заколосились по Україні, вже й пожовкли, вже й жнива недалеко...

Срібний місяць зійшов над горами, білим маревом перетяв Дніпро, чорвіють ліси на горах, а геть на тім боці, на степах поблискують огники десь по хатах. Пахощами материнки, васильків та щербрецю накалжена віковічна церква природи.

Лежу на горах. Тихо, тихо навколо. Молочанній шлях перебіг небо легонькою мов павутина наміткою; зорі блищать; одні такі милосвітні, по леді їх видно... І там абезкраї світи, такіж землі і сонця... От іще яка дурниця в голову лізе! Іще пічнеш викладати собі космологію?!

Ой, одубій, дурна голово! Дай відпочити!..

— „Відпочинеш, як поволочуть тебе поліцаї за ноги з під шибиниці до ями з вином“, глузує розум...

Там, на тім боці за стінами, там моя мама. Чому я не можу прийти до неї? Вона сидить тепер і плаче. Я-б прийшов і поклав би їй на коліна свою змучену голову, розказав би їй, як мене мучать ляде, не дають мені місця на просторій землі...

І ввижаєть ся мені їй змучене лице тугско за пронащом сином...

Ой, геть, думи, не мордуйте!..

А це чий образ встає перед очима? Карі великі очі, русяві важкі коси кинуті через плечі на груди... та це тиж, Наталочко!? А тобі чого треба? Чого ти прийшла мене мордувати?! Я не пара тобі!.. Ось за три дні мама зробить тобі баль, позівлять ся панрчі з трьох повітів, будь певни, що якомує подобвзть ся, як не ти, то твій маэток, — не будеш ходити без пари.

Та панська погань візьме твою Наталочку, і ті уста, що колись тебе цілували, буде цілувати панське цуциня, руки якого вбрані в мужицьку святую кров!..

Ех, ти, соціялісте! за щастє цілого світу рознинаеш ся, а рідного батька — матирі бачити тобі не дають, кохаду дівчину відбирають!..

Мовчи, скарго погана! не торкай! Розваж, розуме: ну коли-б справді я взяв Наталочку, покорив ся цареві, а тоді що? Мусів би товаришувати з панським га-

дям, йти проти народа... Не велике щастя! Хай бере Наталочку, який хоч панич!..

Але, як вона солодко цілує, які в неї м'ягкі, оксамитові груди...

Боже! забери мене з цього світу!

Місяць уже давно сховав ся за лісами. Уже Віз повернувся на небі вниз війсьм, незабаром заблагословить ся на світ.

Високій хрест біля на могилі Шевченка, чорніють навкруги низенькі дерева, а зза них чорною галкою там тисячі футів в низу виблискує Дніпро.

Дід готує нам коло хати на огнищу сніданя, щоб могли його онуки знов до схід сонця поховатись по лісах

— „За три дни в селі Х—ках, у пані С—ої буде великий баль, з'їдеть ся паньство з усіх усюдів,“ кажуть я до товаришів, що сидять попід Тарасовою могилою.

— „Слухайте, товариші ви усі такі на язиках зєзяті, усі тільки вичікуєте того часу, коли станемо одні з ворогом. Але хтів би бачити, як то ви станете... От тепер маємо нагоду. Ходім на той баль, пожартуємо там з панями...“

Імо наварений дідом кулін і сьмісьмбєсь, як нас привітаї пені С—ка. Які кадзелі та та польки ушкваримо з панночками, які будуть наїдки та напитки. Дідові теж обіцяемо принести одну флянку з бенькету.

... Сонце зходило, а ми вже ховались в житах на лівобережній Україні. Тільки видно було на Дніпрі діда, що гнав порожніми човнами на другий берег.

Добре спалось у високому пахучому житі. Цілий день бог тримав сонечко загорнене хмарками, аби добре спочили його діти.

У ночі виїхали на шлях. — Чіє це жито? спитався хтось.

— „Нана Кочубея . . . тут є 300 десятин в однім кланні . . . Кочубей має у дворі козаків...”

— „А ну, сьвітить сірники, хлопці!”

Три десятки сірників блиснуло в руках; жовтевий огник побіг по сухій стеблінні, лизнув сусідню, вітер обернув огнем навкруги, враз захнуло і черно-криваві хвилі вдарили під зоряне небо. Загуло, залопотіло. На десятки веретов засьвітилось. Огнясте море покотило на паньскі клауні.

— „По видному дійдемо!” сьміялась „червона дружина”.

— „Одрізу і пожали і помолотили; менше панови клопоту. Хай козацькі коні на понілі випаєє!”

Діси були темні, ночі зоряні, шляхи неміряні.

— Не всі паньскі слуги сьбіяки, є й між ними чесні люде. За три версти з села X — ок в лісі в побережника пані С — ої у товариша Оксентія в холодку під дубами спочиває „червона дружина”.

Тільки двоє хлопців залізли на кухню до пані С — ої і закрутили голови усім покоївкам та куховаркам. Такі чорнобриві та веселі хлопці. І звідки їх чорт приніс?!

. . . А на вечір ми вже з'яли все: що, де, як і куди. На бенкеті дідичів буде добра швака. Віньська поблизу ніде не має, а у селі дожить наших „червоних“ і панючка казуть „наша“.

— Гремить музика в панській будинку; шаркотять ноги танцюючих об навощену долівку. Світяться усі вікна, а садок чорною хмарою обступив з трьох боків панські палаци.

Чаєу від чаєу пубігняють панючки з панючками прохолодитись, на всіяних пісочком стежечках повідкуццями побігати.

— „Пізьте хлопці на груші чи яблуні, що кому подобаєть ся, та сидіть тихо, щоб хто не побачив нас“

Підлізли в трьох під вікна і дивимо-сь. Зо дві сотки панів, пань і панючок. Чорні сукна, шовки, камінь і злото; аж сяє! А он і моя Наталочка. Яка вона стала хороша . . . але яка вона весела, як усміхавьт ся до панюча Милоградського, аж на груди троха йому не припадає. А він же в своїм селі власними руками з людей кишки нагаєм вибивав . . . О, кляте гадюче насінє! І я тебе ще кохав!

— „Танцюйте! До гори погами будете дригати!“ шепоче коло мене Захарко.

Дванадцята година ночі, пані С — ка просить гостей вечеряти. З гоміном, розбираючи своїх дам, сунули гості до столової.

Музика грає туш.

Уже усі кучері і служба зігнані і замкнені в кухні, під усіма вікнами панського дому стоять „червоні“.

— „Господа за здоров'я многоуважаемой Натальи Парамоновни! підносить чарку паннич Милосградській й

— Ура! ... кричать панство... і не одна чарка випала з рук непочата і червоне вино, як кров, розлило ся по килимах. Вони злякались мене, що з'явив ся в дверях, та не мене, а мужицького сірака, що був на мені. Здивовані дідичі оніміли, дуплять очі, не розуміють чого треба хамові межі вами.

— Теб' чого нужно? обізвав ся нарешті С — ої управитель.

— Нічого, я теж прийшов поздоровити пані, що дочекалась щастя, що її дочка доросла ...

— Это он! это он?! скрикнули панні.

— Каран! Каран! зацепенотіли пані та панночки.

— Ты, выродок дворянського рода! Я тебя уложу своїми руками! біжить до мене сивоголовий генерал, махаючи старими зжовтілими кулаками.

— Пане Сьронський! не налізь на оце, — приставив йому до носа бровнін'я.

Панні полізли по свої револьвери.

Непереліпки!

Брязнули шибки у вікнах, гримнули двері, мов хміль з бочки, веснались до покою пів сотки „червоних“

„Руки до гори!“ — гримить Захарко.

Відобрали в панів зброю; зблідли аристократи, панні і панночки мліють, під столи падають.

— Заспокойтесь, панове, ми не прийшли вас тут одразу усіх вирізати, а хочемо тільки і від мужицької варстви поздоровити пані С — ку з тим що дочка чась такої доньки. Сідайте, сідайте за столи, нічого страш-

ного не сталося . . . Будемо далі печеряти. Тільки трохи посуїтьесь, дайте і нам пляцу!!

Заледно з револьверами коло вухів запросили панів поїдати. Винустили цару покоївок носити до столу. Муанки заграли „Марсельзау“; були якісь жидки з міста. Наталку послали межі нами. Сьміять ся дівчина. Веселі хлопці. Пані сьлоан пучкають, пани мовчать понурі. Ну то вже як їм хочеть ся.

— Слухайте ви, дідичі-арістократи! Ви собі межі собою на мужиків нарікаєте, мужики нарікають на вас. А от те пер якраз добра нагода вам дворянам порозумітись з мужиками. Жити ми вашого не хочемо, це хочемо і маєтку вашого. Відступіть усі землі мужицтву і егане спокій в Росії, а згодьте ся царя скинути і згоздити демократичну республіку, те отут у нас на Україні залешіть нас перекручувати на мовкалів.

— Еге, еге! кричать весело „червої“.

Мовчать чорні; довго мовчать!

Мовчіть хоч понімійте, а ми: — „Хай живе республіка“!

— Ура! гремить в панських покоях

Бючи кулаками об стіл, зірвав ся на ноги пан Стронський. (Не одного він кріпака загнав натаями на той сьвіт.)

— Я нічого не боюсь! Сьдидитесь ви, дворяне ви, поміщики! До якого позора мы дожили! Хамы и измѣнники нашего рода смѣють так над нами издѣвать ся! Гдѣ ваша дворянска честь? Пожалейте жен ваших, постидитесь дочерей, а вы, молодно люди своих дам! Умрите тут все на мѣстѣ, но не молчите! А ти измѣнник (кричить на мене) я еще увижу тебя на гѣссленицѣ!

Мовчить шляхта! Тихо. Не сміють собі „дчеєти“, не має охоти вмирати.

— „Ні, не побачили Карана на шибинці!“ крикнув Захарко, тримав бравнінг і куля затопилась в генеральських устах. Упав під стіл. Застогнула аристокрація.

— Панове дідачі! — Ми мужики і робітники сфіруємо своє життя і кров задля пизволу Росії, а Вас тепер просимо допомогти хоч гринми; треба багато грошей на озброєня. Навіть у республіці вам буде краще ніж нам, бо наша доля тільки в соціалізмі.

Двоє „червоних“ взяли шапку, пішли по колективу. Кривлячись, мов середя на п'ятницю, витягали панни свої гаманці. Зложило 2 карбованні і 3 копійки.

— „Де здриветувуєт дворянство!“ крикнула гудзуючи Наталочка.

— „Стривайте! Вы, панове, даєте так як на Боже!“ обурився Захарко і з револьвером в руці приступив до панів. Усі гаманці і кишені підлягли ревенії.

— „Ви куди їдете? чи далеко Вам до дому?“ поставився колектор: — „Вам 2 карбованці на дорогу, вам 20 копійок“... а десятви і сотки йшли в смушеву шапку.

„2132 карбованця“, проголосив Захарко

„Браво!“ крикнули „червоні“. — „Чорні“ похнюпились чистю.

— „Тепер, панове, просимо виходити зза столів і йти усі на розстріл“, облічивши гроші закомсвідс утав панам Захарко.

Пані скрикнули, почали знов мліти. Силою вигнали їх усіх в садок; деяких вели під руки.

— „Справді ви їх вистріляєте?“ питає Наталочка, припадаючи до мого плеча.

— „Ні, тільки наликаємо“.

У садку стояла стара мурована комора з залізними ґратами у вікнах. За кріпацтва пани С — кі мордували в ній своїх хлопів.

Тепер туди загнали усіх неоновельможних.

Зеліні заіржавілі ланцюхи звисали зі стін, холодом і смертю віяло з льохів.

Усі навчені природою дідичі опинились на ливцях, а паничи Милоградського і ще двох найбільших котолунів починили догори ногами на гвях есеєд комори.

„Оце вам за книжки та гельбухи людекі!“ кричали червоні.

Нашество імлівало.

Приперли двері і з сьміхом і гоміном вернули до покоїв. До сьхід сонця греміла музика. Усе село збіглось гуляти. Розчинились шиньські комори та кладні, льохы та повітки. Хліб, худоба і добро — все вернуло ся до тих, чийми руками були зроблені.

— „Ну, що, дотримав свого слова, приїшов на твій баль?“ пита Нагалочки, ділюючи її в заплетеній білими рожками пальтані.

— „Забери мене з собою, бо я одурію межн пашами!“ просить дівчина.

— „А навіщо ти так милувалась з Милоградським?“

— „Проти волі моєї вони неують мене. Візьми, забери мене звідси.“

Сльози котили ся по її личку; освічені черроною загравою ранної зорі, вони здивались краплинними квіви.

А над головами висів у повітрі і сьпівав, дзвонив жайворонок. Він кликав усіх людей до життя і любови

— Лови вітер в полі! Між людьми як у лісі.

Немоцна вдова з Прихорівки не мала за що наймити козарів. На просторих Дніпрових луках косять хлопці густі удовини трави. Виблескають на горячій сонці гартовані коси. Кинут геть кресатого бриля і вітерець розвіває русявого чуба. Його дівчини громадить високі пахучі покоси і весели пісня її летить за Дніпро відгукуєть ся по чорних шишлях гір.

Стогне дорога під кінськими копитами, блиснула блискавка зза ліса, зачервоніла козацка сотня.

— „Гей, мужик! Не видад ли ты з десь чужих людей?“ питає мене сотник.

„А чому ні?— бачив; „бю чолом перед паном“ Бігло їх тутки може зо трицяторо отуди на Шаблівку“.

— „Когда“?

— „Урашці“

„— Сотня в галон!..“ тільки курява здіймилась по дорозі.

Кинув косу на покоси. Срібним дзвоником лунає сміх Наталочки по зелених луках.

— „Лови вітер в полі, а ми ще погуляємо!“

— „Ех! віяли вітри низовії, шуміли луги-дїброви, сьвітили ясні зорі, були високі жита панські, палкі обійми дівочі!

Де-ж ви, ті часи вільні?

Де ви, мої друзи орли-соколи?

Десь у шелюги кинута, дощами, снігами сполоше-

на вишнвляла червона короґва.

Не побачив мене Захарко на стричку, так не втік сам від тої ласки царекі.

Як шуліка голуба, розбив бат „червону дружину“

Де ви і що з вами? Чи тримаетесь ще, чи не ошан духом в муках каторги сибірека?

А ти, мій краю далекий, раю тихий, вишневими садками заквітчаний, Дніпром умитий, вітрами низовими обвіяний, сполощений кровію люду робочого, лежиш у кайдани повитий, а на гірлянку тобі наступили цар із панамп, і Паталочкп груди високі вже проточили гробакп в домовні...

І сам по чужих-чужинах блукаючи в біді та недолі, лину думками до тебе, мій замордований люде!

Прийде час і вже близько, близько вже він, снадуть пута, встане гнів народний, за вас мученикп і за свої болі віддачемо ми тоді панам і царевп!... Амїнь.“

Замокк, схилив голову і так сидить нерухомо.

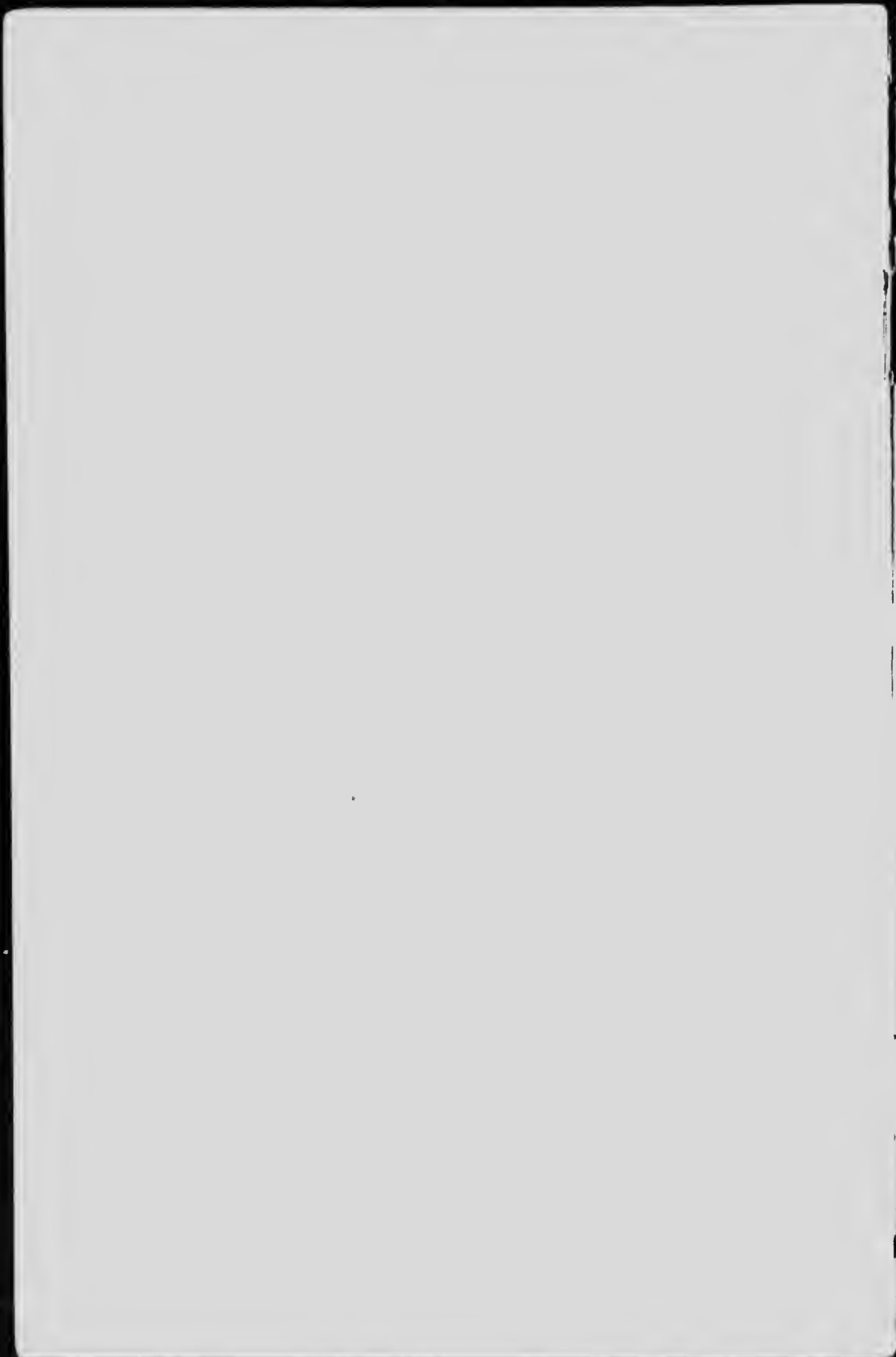

Ватра погасала. Зеленими пасмами зходила блискуча Північна зоря. Промініеті хвилі її широкою веселою лахкотіли над озером, порухались і довгими снопами стріляли до зениту.

В зелених хвилях її блищали зірки.

З лісу виийшло двоє Індіянів з човном— кеню на плечах, спустили його на воду і поплили вздовж берега на північ.

Ми загорнули голови в одіж і силувались заснути, але комарі дошкуляли кріз сорочку. Ми були змучені, голодні...

N. CHERNIACK

ГОДИНИКАР.

876 MAIN STR.

◆◆ WINNIPEG, MAN. ◆◆

Маю на продаж великі зодолі і срібні річі як: зпгарки, лашцунки, перетені, шпильки, шпінки і т.п. Продаю тано.

Також направляю зпгарки і роботу своєю гвараптуо на 2 роки.

Принмаю тамож замовленя з поза міста, з фармів поштою і замовлені або наравлені річі вшляю сейчас.

Не забувайте, а і риходіть, або прислайте замовленя.

Phone St. John 1349.

ДОСИТЬ ШИТИ ГОЛКАМИ, КОЛИ

 Машинками до шитя

можна пошити усе скорше і
файніше.

Ми гвोरимо по руськи і продаемо машинки до шитя лише Русинам.

ДАЕМО НА СПЛАТУ.

 ШИТЬ ДО НАС ЗАМОВЛЕНЯ.

S. PRASOW

РЕПРЕЗЕНТУ: THE SINGER MACHINE Co.

Needles, Shuttles, Parts etc.

509 FLORA AVE.   WINNIPEG, MAN.
CANADA.

75

1900-11

Руска Книгарня в Вінніпег

850 Main St.

Winnipeg. Man.

ОДИНОКИЙ НА ЦІЛУ КАНАДУ

СКЛАД РУСКИХ КНИЖОК

всякого змісту поручає Шан. Руській Публиці свої услуги. Посідаємо най-більший вибір книжок в цінах від 5 центів аж до 50 долярів. Обслуга точна і скоро.

Катальоги друковані кожного року висилають ся на жаданє

Руска Книгарня видала доси дуже много книжок власним накладом.

Кромі книжок маємо величавий склад

Музичних інструментів

спроваджуваних впрост з краю.

То всьо прсмєвляє за тим, шоби Шан. Родимці звертали ся лише до нас, а будуть вдоволені

Пишіть за цішиками на вир:зну адресу:

 RUSKA KNYHARNIA

850 Main Street, Winnipeg Man.

